

Zpráva o zasedání Sekce fyzikální a rehabilitační medicíny Evropské společnosti odborných lékařů (PRM UEMS) ve dnech 24. - 27. 8. 2016 v Praze

Zasedání PRM které probíhá dvakrát ročně v různých evropských zemích, se tentokrát konalo v posluchárnách 3. LF UK v Praze. Bylo to první shromáždění PRM sekce v ČR od r. 2003, kdy jsme začali s PRM sekci spolupracovat. Organizátorem byla SRFM, konkrétně její tři delegáti v sekci, Y. Angerová, K. Moses a J. Votava. Významná byla podpora ze strany 3: LF UK.

Celkem se účastnilo 68 delegátů.

Zpráva ze shromáždění Evropské společnosti PRM (ESPRM):

V současnosti existuje celkem 13 SISC, zaměřených jednak na jednotlivé oblasti v PRM (např. PRM pro CMP), jednak na určité přístupy (např. pro výzkum v rámci PRM). Zasedání se účastnilo asi 25 odborníků, kteří se touto problematikou zabývají.

Valné shromáždění ESPRM proběhlo ve čtvrtek 25. 8. dopoledne. Účastnil se ho náš delegát K. Moses, a to jen jako pozorovatel (protože SRFM není členem ESPRM). Prezident ESPRM A. Delarque informoval o Evropském kongresu ESPRM, který proběhl v dubnu 2016 v Estorilu, Portugalsku. Příští kongres se bude konat 2018 ve Vilniusu, Litvě.

Zpráva z plenárního zasedání PRM sekce:

V úvodu zasedání promluvil děkan 3. LF M. Anděl.

Zpráva prezidenta sekce N. Christodoulou z Kypru:

Mimo jiné:

Informoval o úsilí změnit název naší odbornosti na stránkách UEMS, kde je omylem označení „fyzioterapie“, na správný název „fyzikální a rehabilitační medicína“. Také je snaha prosadit společnou normu na přípravu v PRM oboru, v některých zemích je stanovena minimální doba 3 roky, což je vnímáno jako nedostatečné.

Důležitá byla informace o užší spolupráci mezi PRM sekci a ESPRM. Na příštím shromáždění v Mnichově bude celý čtvrtek věnován společnému plenárnímu zasedání obou organizací. Také příští Evropský PRM kongres ve Vilniusu se bude konat pod patronací všech evropských PRM organizací. Společným úkolem je také dokončit novou verzi Evropské bílé knihy PRM.

Informace o činnosti komisí jsou uvedeny níže.

- **Příští shromáždění PRM** sekce se plánuje na 8.-11. 3. 2017 v **Mnichově**, o čemž informoval německý delegát J. J. Glaesner.
- **Další shromáždění** 7.-9. 9. 2017 bude v **Bratislavě**, kam zval slovenský delegát K. Hornáček.
- **Další odborné akce**, o nichž byli delegáti informováni:
- **Kongres Evropské středozevní společnosti PRM: Malta** – 9- 12. 11. 2017.
- **Kongres ESPRM Vilnius** – 1-6. 5. 2018
- **ISPRM Kongress, Paříž**. 7-12. 7. 2018.
- **Konference EFRR** (European Forum for Research in Rehabilitation) **Glasgow** 24-27. 5. 2017.
- **Schůzka trvalé pracovní skupiny (PWG) pro balneologii**: Konala se ve čtvrtek po skončení valného zasedání. **Vedoucí skupiny je P. Canista z Portugalska, který je současně**

členem výboru International Society of Medical Hydrology (ISMH). Účastnilo se jí 16 delegátů z 11 zemí. SRFM zastupoval J. Votava.

Účastníci byli informováni, že proběhl třetí průzkum o situaci balneologie v jednotlivých evropských zemích. Odpověď přišla z 26 zemí. Předběžně: Ve více než polovině zemí je balneologie součástí PRM. Není považována za součást ve Skandinávii, Británii a Beneluxu.

P. Canista informoval o mezinárodních aktivitách, tedy účasti na kongresu ESPRM, na kongresu ISMH v Bukurešti a kongresu ESPA ve Vichy. Zpracoval téma balneologie v odborné literatuře a zjistil, že v 356 člancích jsou informace o randomizovaných studiích nebo metaanalýze. Příští schůze skupiny bude za rok v Bratislavě.

V 7 zemích balneologii formálně neuznávají. Ve 20 % zemí je balneologie samostatná odbornost, v 56 % je to součástí jiných odborností. Ve více než v polovině zemí je balneologie součástí pregraduálního a postgraduálního lékařského vzdělávání a provádí se výzkum účinku v balneologie. Diskutovalo se i o vztahu balneologie ke „zdravotnímu turismu“ a o využití balneologických metod u osob nemocných, ale též u zdravých v rámci prevence. Zdůraznila se potřeba, aby účinek balneologické léčby byl založen na důkazech.

Schůze všech tří komisí proběhly paralelně v pátek po celý den. Čeští delegáti se účastnili všech tří schůzek, každý v komisi, v níž již delší dobu aktivně pracuje.

Komise pro vzdělávání (board) (účastnila se a zprávu podává Y. Angerová)

Board oslavil v Praze 20 let svého trvání, na shromáždění v sobotu předal jeho předseda A. Jusocевичius pamětní medaile mnoha delegátům (včetně třem z ČR).

Na počest výročí je v letošním roce snížena cena zkoušky **Board Certification for young PRM Doctors (by Examination)** ze 300 Euro na 200 Euro.

Přihlásit se mohou lékaři s atestací RFM. V letošním roce se poprvé povolí přístup ke zkoušce i lékařům od 3. Roku přípravy na atestaci.

Zkouška je mezinárodní, dělá se **26. 11. 2016**.

Přihlášky je nutné podat do 30. 9. 2016.

Podrobné informace jsou na www.euro-prm.org

“To read more about the procedures regarding certification of PRM Specialists, please click on the following links: **Board Certification for young PRM Doctors (by Examination)**”

V některých zemích (např. Slovinsko, Švýcarsko je mezinárodní zkouška součástí národní atestace).

Úspěšně složená zkouška může být velmi důležitá zejména pro lékaře, kteří chtějí pracovat v zahraničí. Např. arabské země vyžadují nebo alespoň výrazně preferují certifikát o jejím složení při příjmu zahraničních lékařů do svých zemí.

Vzdělávací akce Syrakusy na podzim 2016 je již obsazena. V loňském roce se jí účastnily dvě naše lékařky v přípravě na atestaci.

V příštím roce se plánuje pravidelná letní škola v Marseilles. Termíny registrace budou včas oznámeny.

Prof. Ceravollo s kolektivem připravuje v rámci Boardu i obdobu Bílé knihy pro pregraduální vzdělávání.

Komise pro klinické záležitosti - (účastnil se a zprávu podává K. Moses)

předseda: Mark Delargy - MD (IRELAND),

zástupce: Karel Moses (CZECH REP.),

Účastnilo se 17 delegátů z 16 zemí:

1. Kompetence CAC jsou v oblastech:

Kvalita péče, Akreditace RFM programů péče, Knihovna doporučených postupů, Práva pacientů a jejich odpovědnost v RFM programech péče, Prezentace na témata týkající se "Kvality péče" na kongresech, Publikování, MKF a měřicí a hodnotící nástroje v rehabilitaci.

2. Práva a odpovědnost pacientů

Výstupy:

V lednu 2017 budou dány k připomínkování 2 dokumenty, ke schválení na setkání v Mnichově: "Práva pacientů a práva lékařů. Práva a odpovědnost rehabilitačního týmu."

3. Ambulantní rehabilitace

3.1 Georges de Korvin přednesl předběžné výsledky průzkumu o ambulantní rehabilitaci v Evropě, zapojeno málo zemí (ČR je zapojena)

3.2 Průzkum může ukázat silné a slabé stránky systémů (zdravotní, ekonomické) a potřebu tvorby sítí.

3.3 Jde o to, průzkumem najít standardy vhodné pro akreditační proces

3.4 MD - tvorba sítí, sdílení informací může pomoci ve společném tlaku - v UK a Irsku byl tento tlak patrný při poskytování CT při mozkových příhodách (dostupnost, včasnost, intervence)

Zda neuplatnit i kombinaci s výsledky probíhající studie Rajiva Singha, a to i z důvodu rychlých změn ve společnostech (migrace, terorismus apod.)

4. Přehled způsobů přípravy doporučených postupů

Teď by se mělo pracovat na shromažďování již vzniklých doporučených postupů, a jednotlivých doporučení, neklást si ambice pracovat na "Position papers", to znamená na vlastních doporučených postupech pod hlavičkou UEMS PRM, což je v kompetenci PPC. Když CAC započala svoji činnost před lety, tak zaměření bylo právě na přípravu doporučených postupů.

Kompetence CAC a PPC je potřebné jasně(ji) vymezit. Společná diskuse nad knihovnou obsahující maximálně 10 oblastí doporučených postupů

4.5 Georges de Korvin - přehled současných kandidátů na přidělení akreditace

GdK si myslí, že předložené doporučené postupy jsou zastaralé a potřebují přepracovat, zejména proto, že nezmiňují některé závažné problémy, například pacienty, kteří netolerují pohyb. Postupy nevycházejí dle jeho názoru z patofyziologie bolesti dolní části zad a sagitální balance páteře, dalších problémů spojených s kyfózou, lordózou, edémem, patofyziologií. V léčbě "bolesti" nebývá pouze jedna cesta správná, jsme nuceni experimentovat, nějakou cestu zvolit a na základě reakce organismu vidíme, zda cesta je ta správná. Doporučené postupy jsou vždy pozadu za "vědou", mají svá silná i slabá místa, a je potřebné je umět používat.

5. Akreditace programů péče

Výsledkem je, že členové CAC se zaměří na výběr nejlepších doporučených postupů. Tyto doporučené postupy budou následně hodnoceny postupem "Agree". Přehledy doporučených postupů budou předloženy do ledna 2017, aby bylo dost času do Mnichova, kde po odsouhlasení pak mohou být tyto doporučené postupy umístěny na webové stránky CAC.

Výsledkem je schválení zodpovědných osob za jednotlivé oblasti doporučených postupů:

TBI (M Delargy), SCI (Rapidí), TBI u dětí (R. Nunez), Bolest dolní části zad (K. Hornáček), Výměr a předpis asistivních pomůcek pro potíže v pohyblivosti (K. Moses)

Oblast MKF byla ponechána k diskusi do Mnichova.

Výsledky jednání CAC referoval na valném shromáždění sekce K. Moses.

Komise pro profesionální praxi (PPC) (účastnil se a zapsal J. Votava)

se zabývá vymezením působnosti PRM odborníků a dalšími otázkami. Účastnilo se celkem 21 delegátů z 17 zemí. Důležité body:

Přehled připravovaných základních článků - (Evidence based position papers): Tyto odborné články by měly být dokončeny do r. 2018 a publikovány jako druhá část elektronické knihy o oblasti kompetence PRM (e-book on field of competence).

U každého článku je určen vždy první autor a další nejméně dva spoluautoři. Některé články jsou již z velké části rozpracovány, s tématy: Bolest, cévní mozková příhoda, poranění mozku, PRM u metabolických, onkologických a kardiovaskulárních nemocí.

Jak vysvětlil S. Negrini, každý připravovaný článek bude posuzován ve čtyřech kolech podle systému „Delphi rounds“:

1. kolo: Posuzují autoři článku.
2. kolo: Posuzují všichni delegáti.
3. kolo: Posuzuje komise profesionální praxe.

4. kolo: Schvaluje článek před publikací valné shromáždění.

Bílá kniha PRM medicíny v Evropě (White book - WB):

Bylo rozhodnuto, že je potřeba vytvořit novou verzi Bílé knihy a rozpracován plán přípravy tak, aby mohla být publikována v r. 2018. Pro přípravu byla vytvořena komise o 8 členech, v níž jsou jako zástupci. PRM Akademie: Christof Gutenbrunner (Německo) a Antony Ward (UK), zástupci sekce (PPC) Enrique Varela (Španělsko) a Stephano Negrini (Itálie), zástupci Komise pro vzdělávání Saša Moslavac (Chorvatsko) a Alvydas Jusocėvičius (Litva) a konečně zástupci ESPRM Gordana Decerevski (Srbsko) a Pedro Canista (Portugalsko). Pro jednotlivé kapitoly byli určeni hlavní autoři a spoluautoři a předběžná verze konečného textu má být hotova do příštího zasedání v březnu 2017 v Mnichově. Připomínky k jednotlivým kapitolám mají být dodány během září 2016

Na zasedání se probíraly přednostně čtyři „citlivé kapitoly“:

Etické aspekty a lidská práva, interprofesionální a multidisciplinární PRM tým, vztah k jiným lékařským odbornostem, vztah k ostatním rehabilitačním profesionálům.

Z diskuse vyplynulo, že k dosavadním textům byly značné připomínky, do určité míry se vzájemně překrývají. Vyjasňovaly se rovněž některé základní pojmy (inter-, multi-profesionální, disciplinární).

Společné multiprofesní komise (MJC):

Tyto komise působí v rámci UEMS v oblastech, kde se kompetence různých lékařských oborů, a tedy i sekcí překrývají. Tak se PRM sekce podílí svým zástupcem na jednání MJC pro léčbu bolesti, MJC pro sportovní medicínu a MJC pro chirurgii páteře.

Já (J. Votava) jsem byl určen zástupcem sekce v MJC pro manuální medicínu (mým zástupcem je K. Hornáček ze Slovenska). Snažil jsem se kontaktovat předsedu MJC Dr Hermana Lochera z Německa, ale na mé e-mailu mi neodpověděl. Na webu jsem zjistil, že v r. 2015 se konalo zasedání MJC ve Varšavě, kde byl schválen materiál. Evropské požadavky na vzdělání pro kompetenci v oblasti manuální medicíny“ Další zasedání bylo odloženo z bezpečnostních důvodů a bude se konat později. O tom jsem delegáty informoval.

Na toto téma byla diskuse a někteří delegáti si stěžovali, že v jejich zemích se v této oblasti hodně angažují chiropraktoři a osteopati, kteří nemají lékařskou kvalifikaci. Během valného shromáždění pak bylo schváleno usnesení, které vyzývá UEMS, aby se snažilo těmto tendencím čelit.

Informace o vytvoření PRM oblasti v rámci Cochrane. Informoval organizátor S: Negrini:

V srpnu 2016 vzniklo centrum Rovato v Brescii (sponzoři Don Gnocchi Foundation a nad UNIBS), na němž se podílí řada delegátů PRM sekce, z ČR Yvona Angerová.

20. 9. 2016 proběhne v Brescii schůze, kde by měl být schválen „Official Agreement Cochrane“

Od účastnické země se očekává příspěvek 100 €.

Není dosud stanoven název této nové oblasti tak, aby se krom PRM lékařů mohli účastnit další odborníci. Jedna možnost je „Functioning disability and health“.

Zjišťování evropských standardů PRM: Rajiv Singh (UK):

Dotazník na toto téma byl vypracován již před víc než rokem, odpověď poslali i delegáti ČR. Zatím odpovědělo 26 | (76 %) zemí. Dosud. není průzkum uzavřen. Výsledky budou použity při přípravě Bílé knihy.

Podpora rozvoje PRM v Rusku:

Informoval N. Christodoulou, cílem je vytvořit v Rusku PRM specializaci včetně kurikula. Podobný program je připraven pro Ukrajinu.

Zavádění ICF:

G. Stucki ze Švýcarska, který tento program inicioval a propagoval, se z účasti v Praze omluvil. Referovala C. Kiekens z Belgie. Chystají se nové sestavy (sets – již se neuvádí termínu „core sets“) a jejich překlad do jednotlivých jazyků. Pokračuje i G. Stuckim navržený systém ICSSO-R = International Classification of Service Organizations in Rehabilitation.

Závěrem: Shromáždění v Praze bylo úspěšné. Účastnila se většina delegátů PRM sekce, jejich počet se stále rozšiřuje. Sekce jako celek i její tři komise mají bohatý program, na němž se naši delegáti aktivně účastnili odborně a tentokrát i organizačně.

Y. Angerová, K. Moses, J. Votava.